

129 -102 ศิลปะและสังคายนิยม

มหาวิทยาลัยสยาม
Siam University

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป >> <http://elearning.siam.edu>

มหาวิทยาลัยสยาม
Siam University

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป >> <http://elearning.siam.edu>

องค์ประกอบดนตรี

ดนตรีไม่ว่าจะเป็นของชาติใด ภาษาใด ล้วนมีพื้นฐานมาจากส่วน
ต่างๆ เหล่านี้ทั้งสิ้น ความแตกต่างในรายละเอียดของแต่ละส่วนแต่ละ
วัฒนธรรมนั้น เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริง แต่การที่จะแตกต่างกันอย่างไรนั้น
กรอบวัฒนธรรมของแต่ละสังคมจะเป็นปัจจัยที่กำหนดในตรงตาม
รสนิยมของแต่ละ วัฒนธรรมจนเป็นผลให้สามารถแยกแยะดนตรีของ
ชาติหนึ่งแตกต่างจากดนตรีของอีก ชาติหนึ่งอย่างไร

องค์ประกอบของดนตรีสากล

1. เสียง (Tone)
2. พื้นฐานจังหวะ (Element of Time)
3. ทำนอง (Melody)
4. พื้นผิวของเสียง (Texture)
5. สีสันทงเสียง (Tone Color)
6. คีตลักษณ์ (Forms)

เสียง (Tone)

เสียงเกิดจากการสั่นสะเทือนของอากาศที่เป็นไปอย่างสม่ำเสมอ ส่วนเสียงอีกทีกหรือเสียงรบกวน (Noise) เกิดจากการสั่นสะเทือนของอากาศที่ไม่สม่ำเสมอ ลักษณะความแตกต่างของเสียงขึ้นอยู่กับคุณสมบัติสำคัญ 4 ประการ คือ

- ระดับเสียง (Pitch)
- ความสั้น-ยาวของเสียง (Duration)
- ความเข้มของเสียง (Intensity)
- คุณภาพของเสียง (Quality)

พื้นฐานจังหวะ (Element of Time)

จังหวะเป็นศิลปะของการจัดระเบียบเสียง ที่เกี่ยวข้องกับความเร็ว ความหนักเบาและความสั้น-ยาว องค์ประกอบเหล่านี้ หากนำมา ร้อยเรียง ประติดประต่อเข้าด้วยกันตามหลักวิชาการเชิงดนตรีแล้ว สามารถที่จะสร้างสรรค์ให้เกิดลีลาจังหวะอันหลากหลาย ในเชิง จิตวิทยา อิทธิพลของจังหวะที่มีผลต่อผู้ฟังจะปรากฏพบในลักษณะ ของการตอบสนองเชิงกายภาพ เช่น ฟังเพลงแล้วแสดงอาการกระตือรือร้น ปรบมือร่วมไปด้วย

ทำนอง (Melody)

ทำนองเป็นการจัดระเบียบของเสียงที่เกี่ยวข้องกับความสูง-ต่ำ ความสั้น-ยาว และความดัง-เบา คุณสมบัติเหล่านี้เมื่อนำมาปฏิบัติอย่างต่อเนื่องบนพื้นฐานของความช้า-เร็ว จะเป็นองค์ประกอบของดนตรีที่ผู้ฟังสามารถทำความเข้าใจได้ง่ายที่สุด

ในเชิงจิตวิทยา ทำนองจะกระตุ้นผู้ฟังในส่วนของสติปัญญา ทำนองจะมีส่วนสำคัญในการสร้างความประทับใจ จดจำ และแยกแยะความแตกต่างระหว่างเพลงหนึ่งกับอีกเพลงหนึ่ง

พื้นผิวของเสียง (Texture)

ในเชิงดนตรีนั้น “พื้นผิว” หมายถึง ลักษณะหรือรูปแบบของเสียง ทั้งที่ประสานสัมพันธ์และไม่ประสานสัมพันธ์ โดยอาจจะเป็นการนำเสียงมาบรรเลงซ้อนกันหรือพร้อมกัน ซึ่งอาจพบทั้งในแนวตั้งและแนวนอน ตามกระบวนการประพันธ์เพลง ผลรวมของเสียงหรือแนวทั้งหมดเหล่านั้น จัดเป็นพื้นผิวตามนัยของดนตรีทั้งสิ้น ลักษณะรูปแบบพื้นผิวของเสียงมีอยู่หลายรูปแบบ ดังนี้

- **Monophonic Texture**
- **Polyphonic Texture**
- **Homophonic Texture**
- **Heterophonic Texture**

สีสันทองเสียง (Tone Color)

“สีสันทองเสียง” หมายถึง คุณลักษณะของเสียงที่เกิดจากแหล่งเสียงที่แตกต่างกัน แหล่งกำเนิดเสียงดังกล่าว เป็นได้ทั้งที่เป็นเสียงร้องของมนุษย์และเครื่องดนตรีชนิดต่างๆ ความแตกต่างของเสียงร้องมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นระหว่างเพศชายกับเพศหญิง หรือระหว่างเพศเดียวกัน ซึ่งล้วนแล้วแต่มีพื้นฐานของการแตกต่างทางด้านสรีระ เช่น หลอดเสียงและกล่องเสียง เป็นต้น

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดนตรีนั้น ความหลากหลายด้านสีสันทองเสียง ประกอบด้วยปัจจัยที่แตกต่างกันหลายประการ เช่น

- วิธีการบรณเลข
- วัสดุที่ใช้ทำเครื่องดนตรี
- ขนาดและรูปทรง

คีตลักษณ์ (Forms)

คีตลักษณ์หรือรูปแบบของเพลง เปรียบเสมือนกรอบที่หลอมรวมเอาจังหวะ ทำนอง พื้นผิว และสีสันทันของเสียงให้เคลื่อนที่ไปในทิศทางเดียวกัน เพลงที่มีขนาดสั้น-ยาว วนกลับไปมา ล้วนเป็นสาระสำคัญของคีตลักษณ์ทั้งสิ้น

มหาวิทยาลัยสยาม
Siam University

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป >> <http://elearning.siam.edu>

Q & A

แบบฝึกหัดบทที่ 14

1. องค์ประกอบดนตรีสากลมีความแตกต่างกันอย่างไร
2. องค์ประกอบดนตรีมีอะไรบ้าง
3. ลักษณะความแตกต่างของเสียงขึ้นอยู่กับคุณสมบัติสำคัญก็อย่าง
อะไรบ้าง
4. พื้นฐานจังหวะเป็นศิลปะของการจัดระเบียบเสียง ที่เกี่ยวข้องกับ
อะไรบ้าง
5. ทำนองเป็นการจัดระเบียบของเสียงที่เกี่ยวข้องกับอะไรบ้าง